

Iskaja ob 4 jutraj.
 Stane oholotne . . . 130 K
 mesečno 15
 in časod. osemlja . 300
 in inozemstvo . . . 40
 Oglasi za vsak mm višine
 stolpca (33 mm) 3 K
 enil oglasi do 30 mm
 stolpca (58 mm) . 1

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:
 Miklošičeva cesta št. 149
 Telefon št. 72.
Upravništvo:
 Sodna ulica št. 6.
 Telefon št. 36.
 Račun kr. pošt. ček. urad
 šte. 11.842.

Ljubljana, 23. februarja.
 V ustavnem odboru se bje boj za svobodo cerkve in svobodo vesti. Zastopniki naroda kodificirajo temeljna načela, ki naj tvorijo podlago za razmerje med državo in cerkvami ter med cerkvijo in državljani. Opredeležujejo tozadevne pravice države, cerkve in državljanov.

Kočljiva so vprašanja verske naravi; zato ni le zahteva modre politike, marveč tudi zdrave pameti, da se jih rešuje z vso zmernostjo in objektivnostjo, upoštevajoč pri tem vse nujne zahteve modernega časa in demokracije. Ne dvomimo, da se je ustavni odbor postavil na to stališče. Skoraj enoten je v formulacijah teh vprašanj. Edinole reprezentanti rimskega klerikalizma ugovarjajo sklepom in predlogom ogromne večine ljudskih zastopnikov. V refleksu vidimo zopet vpitje klerikalnega časopisa, da se hoče v parlamentu zadati katoliški veri in rimski cerkvi smrtni udarec.

V naši državi edinole Slovenci lahko razumemo boj, ki ga bijejo klerikalci v ustavnem odboru okoli čl. 13. Kot del avstrijske države so bile slovenske dežele pravi eldorado za rimsko-katoliško politiko. V zadnjih letih pred svetovno vojno je slovenski narod v Avstriji doživljal v drugi obliki vse torture srednjeveškega papeštva.

V Avstriji ni bilo ne verske svobode in ne svobode vesti. Kdor ni bil katoliške konfesije, ni bil dober in zanesljiv državljan. Prestop iz katolicizma v pravoslavje je značil za državnega uradnika izgubo službe. Katolicizem je bil zavarovan po koncordatu, ki je bil celo v nasprotju, z državnimi osnovnimi zakoni ter na škodo državi in državljanov. Zastarele zakonske določbe iz leta 1868 so na nepojmljiv način ščitile moč in vpliv rimske cerkve. Katolicizem v Avstriji ni imel le pravic, marveč brezmejnne predprave in protekcije na vseh poljih. Te predprave so trajale celo dalj časa in so se mu še z večjo doslednostjo delile nego predprave grofom in baronom. Vso zaslobmo je imel v dvoru, plemstvu in generaliteti. Birokracija ni le brezobzirno podpirala vsa sirenjenja ljudi, ki so jemali katoličanstvo v zakup, marveč je tudi z vso svojo avtoritetno krila vsako njihovo morfološko. Avstrijska monarhija je bila slepo orodje rimskega klerikalizma. Bila je bolj papeška, nego papež sam.

Le tako je bilo mogoče, da je naš del naroda kdaj doživel dr. Susteršičevo strahovlado in gonje, ki so bile z njo zvezane. Naše učiteljstvo in uradništvo je trepetalo pred klerikalnimi mogotci ter se v mukah zvijalo pod njihovimi krivicami. Kmet, obrtnik in trgovec je bil nevdržema izpostavljen sramotnemu odru katoliške duhovščine ter njihovi maščevalnosti in škodoželjnosti. Z nasiljem in s korupcijo je uspelo klerikalizmu poslati v dunajski državni zbor razen 2 do 3 državnih poslancev same svoje ljudi, katerih politika — izvzemši dobitik pred prevratom — je bila vedno brezdomovinska. S pritiskom in podkupavanjem polastili so se klerikalci ljudske volje ter postavili trinoge na sedeže deželnih odbornikov v Ljubljani. Na isti način so zavladali po vsej deželi klerikalni župani in občinski odbori, katerih najodličnejši reprezentant je bil pred in med vojno vzor vseh vzorov Vehovec. Ali je sploh še mogoča strašnejša doba suženjstva kot je bila za Slovence ona klerikalizma pod dr. Susteršičem?

Razumemo nervoznost klerikalcev, ko se v Beogradu dela ustava. Boje se enakopravnosti in enakoveljavnosti, strah jih je pred pravico, ker so bili dosedaj vedno vajeni na grde

Zasoj v ustavnem odboru.

Beograd, 23. febr. (Izv.) Današnja sejo ustavnega odbora je otvoril ob pol 10. uri predsednik dr. Ničič. Glasovanje o členu 13, ki govori o veroizpovedih, je bilo odgodeno. Socialni demokrat Divac je predlagal ravnopravnost nezakonskih otrok. Dr. Vošnjak je zahteval svobodo izražanja misli. Pri razpravljanju o členu 14 je govoril prvi republikanec Ojonovič, ki je zahteval svobodo tiska. Klerikalec Dulibič naglašal neskladnost med členoma 85 in 14. Cenzura se v slučaju delne mobilizacije ne sme dovoliti. Zahteva zaščito mladine pred slabimi časopisi. Demokrat dr. Tomljenovič je izjavil, da je treba dati ustavi izraz sedanjih prilik, v katerih se nahaja država. Predlaga v imenu demokratov in radikalcev novo redakcijo, po kateri je tisk sloboden, časopis pa se uvedejo neznatne omejitve, dokler se ne uredi razmere v državi. Nato sta govorila komunista Zivko Jovanovič in Sima Marković proti vsaki cenzuri. Člen 14 je bil končno sprejet v novi redakciji, kakor jo je predlagal dr. Tomljenovič.

Muslimani se pripravljajo za vstop v vlado.

Beograd, 23. febr. (Izv.) Danes popoldne so se sestali delegati muslimanskega kluba Kurbegović, Vilošević, Hadži Katič in Omerović s predsednikom vlade Pašičem, da se pogajajo z njim zaradi vstopa v vlado. Muslimani so Pašiču obrazložili svoje zahteve, ki so skromnejše kot so bile dosedaj. Pašič jim je od-

Nevarnost razkola med zemljoradniki.

Beograd, 23. febr. (Izv.) Zemljoradniški klub danes ni imel seje. V zemljoradniškem klubu so se popoldne vršili interni razgovori o vladnem protipredlogu. Jutri klub najbrž ne bo imel seje. Glede podpiranja vlade sta v zemljoradniškem klubu dve struji, ena je za sporazum z vlado, druga je proti temu. Katera gru-

Odlikovanje predsednika Pitamica.

Beograd, 23. februarja. (Izv.) Vodja deželne vlade za Slovenijo dr. Pitamic je odlikovan z redom sv. Save II. razreda.

Edinstveni vseučilišni zakon.

Beograd, 23. febr. (Izv.) V nedeljo je pričela komisija za izenačenje zakona o univerzah svoje delo. Prvo sejo je otvoril minister za prosveto Pribičević, ki je opozarjal na značaj izenačenja univerzitetnega zakona. Za predsednika komisije je bil izvoljen beograjski vseučiliški profesor dr. Bogdan Gavrilović, za tajnika pa rektor zagrebške tehniške dr. Marij Kiseljak. V vseh prosvetnih vprašanjih je bil dosežen sporazum.

O cerkveni jurisdikciji.

Rim, 23. febr. (Izv.) «La Gazzetta del Popolo», ki ima dobre zveze z Vatikanom, javlja, da je te dni ju-

Beograd, 23. febr. (Izv.) Glasovanje o členu 13 je bilo danes odloženo, ker je po poslovniku potrebno, da pride nova stilizacija tega člena, ki je ne vsebuje vladina predloga, v sejo ministrskega sveta predno more o njej glasovati ustavni odbor.

Beograd, 23. febr. (Izv.) Danes so se vršila ves dan posvetovanja zaradi stilizacije ustavnega člena glede svobode vere in vesti in glede šolstva. Demokratski klub je imel popoldne sejo, kjer se je razpravljalo najprej o željah zemljoradnikov, ki so itak večinoma programske točke demokratske stranke. Nato se je govorilo o upravi cerkvenega premoženja. Proti samostojni upravi cerkvenega premoženja nekaterih verskih družb se je pojavila močna struja.

Beograd, 23. febr. (Izv.) Današnja «Samouprava» objavlja izjavo Nastaza Petroviča, da ni odložil članstva v ustavnem odboru, ampak je odšel samo na kratek dopust, s katerega se kmalu vrne.

govoril, naj svoje zahteve formulirajo, nakar jih bo proučil in jim podal odgovor. Nato je bila seja muslimanskega kluba, na kateri so delegati obvestili klub o pogovorih s Pašičem. Klub je razporejen za vstop v vlado in se pričakuje vsled tega povoljen rezultat pogajanj v kratkem.

pa bo v klubu močnejša, se bo videlo na plenarni seji kluba, ki bo jutrišnjem. Če bi zemljoradniški morbiti nadaljevali s takim obnašanjem na škodo naroda in države, je zemljoradniški klub v nevarnosti, da pride v njem do formalnega razkola, ker je že itak večina nezadovoljna z dosedaj taktiko kluba.

goslovanski poslanik pri Vatikanu dr. Baković podvzel pri sveti stolici korake, da naj ostane na bivšem avstrijskem teritoriju ista podelba cerkvene jurisdikcije kot je bila pred vojno. Vatikan se je pa postavil na stališče, da se morajo kriti cerkvene meje s političnimi, ter odbil zahtevo jugoslovanske vlade. (Op. uredn.: Ta vest se nam zdi precej neverjetna, ker se je ravno naša vlada nedavno izjavila zato, da se odtegnejo one cerkvene občine, ki spadajo pod jurisdikcijo škofij v drugih državah, tem jurisdikcijam, ali pa naj se za njih ustanove nove škofije. Tudi to je svoječasno Vatikan odklonil.

Evakuacija Sibenika.

Sibenik, 23. febr. (Izv.) Danes so Italijani na dveh ladjah «Aurora» in «Libia» odpeljali iz Sibenika veliko vojnega materiala iz okupirane Dalmacije. Istotako so se ukricali na ladje oddelki italijanske konjenice. Pripravljena sta že dva parnika, ki bosta odpeljala zadnje ostanke italijanskega gospodstva.

Konferenca nasledstvenih držav.

Pariz, 23. februarja. (Izv.) Zaradi nastalih zaprek in potrebnih predkonferenc se je morala konferenca nasledstvenih držav odgoditi. Ista se bo vršila šele v mesecu aprilu in to ne v Portorose, kot je bilo prvotno javljeno, ampak na Brionskih otokih.

All smo zasedli Pag?

Split, 23. februarja. (Izv.) Komandant italijanske vojne ladje Puglia je zahteval od naše vlade pojasnila glede izkrcanja jugoslovanskih čet na otoku Pagu. Naša vlada mu je odgovorila, da ji o tem ni ničesar znanega.

Jugoslavija in Reka.

RIM, 23. febr. (Izv.) Izjava «Informatora della Stampa» o obveznem pismu grofa Sforze Trumbiću glede pristanišča Baroš, je do skrajnosti razburila italijansko javnost. Zlasti ostro napada Sforzo «Giornale d'Italia», ki iznosi vso zgodovino vprašanja o pristanišču Baroš in neodkritoščno vlogo, ki jo je tu igral grof Sforza. List konča svoj napad s stavkom: Sforza ni italijanska vlada, niti italijanski narod, minister bo šel, a vprašanje luke Baroš se bo rešilo med Jugoslavijo in Italijo. Grof Sforza je pred rapalsko konferenco izjavil, da v baroškem vprašanju ne popusti, sedaj je izjavil, da je pristal na prepuštev luke Jugoslaviji, kar je dokaz nerazumljivega postopanja grofa Sforze.

Reka, 23. febr. (Izv.) Na večerajšnji seji narodnega sveta je bilo na dnevnem redu vprašanje luke Baroš. Vsi člani narodnega sveta so odločno protestirali proti vsakim poskusom, da se oddeli luka Baroš od Reke. Na koncu burne debate je bila sprejeta sledeča resolucija: Reški narodni svet, ki je priznal določbe rapalske pogodbe in se po žalostnih decemberskih dogodkih zavezal, da bo spoštoval te določbe, odločno protestira proti vsaki nakani razlage te pogodbe, ki bo škodovala integriteti Reke. Z največjim ogorčenjem izjavlja narodni svet, da ne prizna nobenih tajnih dodatkov rapalske pogodbe, ki bi zahtevali od Reke še večjih žrtev, kot jih nalaga pogodba sama. Ako so te tajne klauzule obvezne za italijanskega ministra zunanjih zadev, niso obvezne za Italijo, najmanj pa še za Reko. Ako pa pride do tega da se vgnezdijo v naše mesto Jugoslovani, Reka bo Baroš in Delto dvignila v zrak! V samoobrani bo prinela Reka tudi to največjo žrtev.

RIM, 23. febr. (Izv.) Poročilo «Giornale d'Italia», da je jugoslovanska vlada podvela v Rimu demaršo zaradi prisotnosti italijanske žandarmerije na Reki se dozda uradno ne potrjuje. Vendar se v uradnih krogih javno poudarja, da stoji jugoslovanska vlada na stališču, da mora biti na Reki enako število jugoslovanskih orožnikov, kolikor je tam italijanskih karabinjerov. Ta skupna žandarmerija naj bi potem nadzorovala izvršitev opatijske pogodbe, izvršila razorožitev prebivalstva in kontrolirala odhod legionarjev iz Reke.

Zdravstveno stanje Masaryka.

Praga, 23. febr. (Izv.) Zdravstveno stanje predsednika Masaryka se očividno boljša in je že toliko pomirljivo, da razmišljajo zdravniki o tem, kako bi se podal na jug bodisi sedaj v dobi rekonvalescence, ali šele pozneje, ko popolnoma okreva.

Beograd, 23. febr. (Izv.) Minister prosvete Svetozar Pribičević je bil daries popoldne ob 17. uri sprejet v avdienci pri regentu.

Beograd, 23. febr. (Izv.) V soboto dne 26. t. m. bo odpotovala v Pariz deputacija beograjske občine, da izroči Millerandu, Briandu in Gaurainu diplomu o častnem meščanstvu mesta Beograda. Deputacija sestoji iz predsednika občine Karajvanoviča in treh spremljevalcev.

Beograd, 23. febr. (Izv.) Vlada je z ukazom regenta od 22. t. m. razrešila dr. Markulina, poverjenika za socialno skrb v Zagrebu, poverjeniških dolžnosti. Dr. Markulin je izročil danes svoje agende najstarejšemu uradniku poverjenišva.

Romunija proti Habsburžanom.

BUKAREŠTA, 23. februarja. V senatu je minister za zunanje posle Take Jonescu, govoreč o zunanji politiki Romunije, izjavil, da je brezpogojno proti povratku Habsburžanov. Med Romunijo in Rusijo ni nobenega vojnega stanja. Pogajanja z Rusijo se bodo vršila v Revalu. Med Romunsko, Poljsko in Češkoslovaško obstoji pogodba za zajamčenje izvedbe določb trianonskega miru. Dobrudža ostane romunska.

Po padcu Tiflisa.

Pariz, 23. februarja. Poslaništvo Georgije v Parizu naznanja, da so boljševiki napram Georgiji pričeli sovražnosti, ne da bi bili poprej napovedali vojne. Georgijski delavci so objavili razglas vsem socialističnim organizacijam sveta, v katerem protestirajo proti boljševiškem vpadu v Georgijo. Po poročilih iz Carigrada se je georgijskim četam posrečilo, da so pregnali ruske boljševike iz mesta Akstafali. Operacije se uspešno nadaljujejo. Tuje misije so zapustile Tiflis, kjer vlada velika panika. V Eriwanu je izbruhnila revolucija. Vstaši so vrgli armensko vlado. Georgijska vlada je prelozila svoj sedež v mesto Koutis.

Nova ameriška vlada

Pariz, 23. februarja. Po poročilih iz Washingtona, je Harding tako-le sestavil svoj kabinet: državni tajnik Charles Hughes, zakladni minister Andre William Smolyon, vojna Windgate, poljedelstvo Maurice Wallace, notranje posle Abert Fall, pošta in brzojav William Hays, mornarica Edwin Deuby, delovno ministrstvo James John Davis, trgovina Hoewer.

Zopet štrajk na Dunaju.

DUNAJ, 23. febr. Kakor poročajo večerni listi, so pričeli uradniki poštne hranilnice danes čisto nepričakovano stavkati, ker jim od kabinetnega sveta vsem državnim uradnikom dovoljeni predtjem 2000 kron doslej še ni bil izplačan navzlic vsem urgencam.

Beograd, 23. febr. (Izv.) Po najnovjših podatkih je v Srbiji 3296 šol s 4368 razredi in 4235 učitelji. V Crni gori je 205 šol s 509 razredi in 492 učitelji. Skupno število znaša 208.721.

Zagreb, 23. febr. (Izv.) Pomočnik finančnega ministra Nikola Kostrenčić je vsled svojega imenovanja odložil vsa častna mesta v raznih gospodarskih institucijah, med drugim tudi ravnateljsko mesto Jugoslovanske banke.

Beograd, 23. febr. (Izv.) Minister financ je ukazal vsem državnim blagajnam, da zamenjuje bankovce po 1 K samo do količine 50 K.

Beograd, 23. februarja. Vpokojeni so bili dr. Šurmin iz Zagreba, dr. Rade- nik iz Beograda, kakor tudi začasni profesor beograjske gimnazije Momčilo Ivanič, ker so bili izvoljeni za poslance.

Beograd, 23. febr. (Izv.) V svrhu likvidacije ministrstva za izhrano in obnovu zemlje se napravi likvidacijski odsek v področju generalne direktcije državnega računovodstva.

Beograd, 23. febr. (Izv.) Ministrstvo za agrarno reformo je zahtevalo kredit 120 milijonov kron za izvajanje agrarne reforme po izdelanem programu.

Praga, 23. februarja. (Izv.) «Tribuna» poroča, da se je zdravstveno stanje predsednika Masaryka toliko zboljšalo, da se vrše priprave za njegovo potovanje na jug.

Beograd, 23. febr. (Izv.) Minister za narodno zdravje je poslal v Dalmacijo večjo sanitarno komisijo s potrebnim materijalom, da preganja kugo, ki se je pojavila tamkaj po poročilih zdravstvenega odseka v Dalmaciji in zavzema večje dimenzije

Sokolska ideja v službi države.

Zakaj je veliki francoski državnik Ambrose pred 15 leti izvedel ločitve kve od države za Francijo. Ne radi vere, ampak ker je klerikalna inohščina postajala za načinom svovzgoje v šoli in cerkvi nevarna dravnim uredbam in državnim načem. Politika duhovščine v vseh kaških državah stremi za tem, da če opore v kralju, v dvoru in vobče tistih višjih krogih, ki imajo obet vrokah. Načeloma jim je vsaka publika zoperna. Zato so vzgajali a Francoskem mladino v protireublikanskem duhu in pripravljali ljudstvo za tako politično duševno azpoloženje, da more priti do prerata in da se nekdanja, klerikalni politiki vdana kraljeva rodbina more zopet vrniti. Moralo je priti do očitve, ako Francozje niso hoteli propasti države in svojih državnih svobod. Toda z ločitvijo cerkve od države se niso dotaknili vere same, niti verskih svoboščin. Francoski katoliki so po novem zakonu ustanovili svoje verske občine in država jim je dala brezplačno v uporabo cerkvene zgradbe. Duhovnika vzdržujejo tisti, ki ga hočejo imeti. V šole pa je vpeljala država vzgojo v ljubezni do svoje domovine in pravo versko vzgojo: spoštuj dobro, izogibaj se zla, ljubi svojega bližnjega. Ker je bila klerikalizmu izrgana iz rok posvetna oblast, se seveda duhovščina ne naredba po celnem svetu preplela. Prorokovala je mrzično propast naroda. Svetovna vojna, v kateri je baš francoska omladina doprinesla dokaze najslabnejše moralne vrednosti. Katoliška cerkev v Franciji pa živi v polni svobodi in neodvisnosti in versko življenje med francoskim ljudstvom je najmanj tako globoko, kakor je bilo ono v najjužnejši Avstriji.

Pri nas klerikalna duhovščina ni za kralja, ker v novi državi so v večini pravoslavni s pravoslavnim kraljem na čelu. Duhovniška politika je premišljena in zvita, ker se opira na izkušnje dvetsotletne preteklosti. Načrt je priprost: širiti nejevoljo med ljudstvom, pripravljati razpoloženje za odpor, slabiti državo, da v oslabljeni državi lažje izpelje svoje posebne namene, ki se krijejo z interesi klerikalne politike. Tudi način za postopanje pri zasledovanju končnega cilja jim narekuje preizkušena praksa: navzgor prijazno lice udanosti in zvestobe, navzdol pa dražiti ljudske instinkte in skrivoma širiti nezaupanje do države.

Vsaka država ureja vzgojo po šolah tako, da vzgoja podpira v svojih posledicah državno misel in dr-

Uredba višjega šolskega sveta v Ljubljani.

Beograjske «Službene Novine» objavljajo v številki 40. z dne 22. februarja «Uredbo o poslovanju višjega šolskega sveta v Ljubljani». Dokler ne stopi v veljavo nov šolski zakon, ki določa delokrog in sestavo šolskih oblastev, se s to naredbo odreja med drugim:

Višji šolski svet v Ljubljani opravlja posle bivših deželnih šolskih svetov v ozemlju, ki je od bivših vojvodin Kranjske, Stajerske in Koroške pripadlo naši kraljevini ter v Prekmurju. Zoper odločbe višjega šolskega sveta v upravnih zadevah in pritožbe, če pa odloča v kolegiju ali senatnih o disciplinarnih zadevah, je dopusten priziv na poverjeništvu za uk in bogočastje, ki ga je vložiti tekom 14 dni izza vročitve razsodbe ali odločbe potom višjega šolskega sveta. Dan vročitve se ne vračuna v to dobo.

Člani višjega šolskega sveta v Ljubljani so: predsednik; podpredsednik; eden ali dva upravno-gospodarska poročevalca; višji šolski nadzorniki, ki se imenujejo v potrebnem številu in v mejah državnega proračuna; dva zastopnika veroučiteljev na srednjih šolah, učiteljskih, meščanskih in ljudskih šolah; dva zastopnika učiteljev srednjih šol in učiteljskih; trije zastopniki učiteljev meščanskih in ljudskih šol; en zdravnik; en zastopnik starišev; en kmetova-

le; en zastopnik poverjeništvu za socialno skrbstvo. Predsednika, ki mora biti izbran iz skupine ravnateljev in učiteljev na srednjih šolah in učiteljskih, in podpredsednika imenuje minister prosvete.

Glede zastopnikov družb in stanov določa uredba: Škofijska ordinarijata v Ljubljani in v Mariboru imenujeta po enega zastopnika in namestnika veroučiteljev; zdravstveni odsek za Slovenijo enega zastopnika in enega namestnika; občinski svet Ljubljanski enega zastopnika starišev in enega namestnika; poverjeništvu za kmetijstvo enega kmetovalca in enega namestnika; poverjeništvu za socialno skrbstvo enega zastopnika in enega namestnika, po možnosti izmed varstvenih sodnikov. Zastopniki učitelstva se volijo v dveh skupinah. V skupini učiteljev srednjih šol in učiteljskih voli vsak upravičenec enega zastopnika in enega namestnika; v skupini učiteljev meščanskih in srednjih šol pa dva zastopnika in dva namestnika.

Poslovna doba višjega šolskega sveta traja dve leti. Poslovna doba z dnem 1. januarja 1918. postavljenega višjega šolskega sveta ter članov in namestnikov, ki se v zmislu te uredbe imenujejo ali volijo samo za dveletno dobo, je potekla z dnem 31. januarja 1921.

Politične beležke

Italijski delegati. Med delegati, ki jih je imenovala italijanska vlada, da sodelujejo pri sklepanju trgovskih in kulturnih odnosov z Jugoslavijo, se nahajata dva moža, katerih preteklost sta jasen dokaz, kako razumeva Italija te odnose. Prvi tak mož je predsednik italijanske trgovske komisije, Iginio Scarpa. Gospod je rojen Rečan, svojo karijero je začel kot politični uradnik pri glavarstvu v Voloski, kjer je bil največji nasprotnik vsega, kar je bilo hrvatskega in slovenskega, zato je v pokojni Avstriji hitro napredoval in prišel na namestništvo v Trst, kjer je nadaljeval svoje delo s tako verno, da je postal celo avstrijski plemič. Na tem mestu je ostal do preobrata. Sistematično je preganjal Slovence; ko je stopila Italija v vojno, je bil največji Nmec in avstrijski patrijot. Po prevratu je postal naenkrat velik Italijan, znal se vrniti v italijansko upravno službo in dosegl, da mu je sedaj ital. vlada poverila tako delikatno nalogo v trgovski komisiji. Drugi mož je šef italijanske misije Francesco Salata, rodom iz Nerezine na otoku Lošinj. Kot dijak se je poitalijančil, a vse svoje življenje je posvečil delu proti Slovanstvu. Salata je bil v rokah Vatikana orodje proti pokretu za staroslovensko bogoslužje, napisal je knjigo «Glagolica na kvarnerskih otokih», v kateri je dokazoval, da je zahleva po glagolici zgodovinsko in jezikovno neutemeljena. Salata je bil dalj časa urednik iržaškega «Piccola», bil je tudi deželni poslanec in deželni odbornik v istrskem deželnem zboru. Med vojno je pobegnil v Italijo, kjer je dokazoval italijanstvo Primorja in postal šef oddelka za «osvobodjene» kraje. Ta dva moža je imenovala italijanska vlada, da sklepata z našo državo «priateljske» odnose. Kakor vse njihovo življenje, vodilo jih bo tudi pri pogajanjih sovražstvo do vsega, kar je našega! Zato je dolžnost naše vlade, da imenuje v našo delegacijo moze, ki bodo znali parirati delo teh italijanskih delegatov, ki bosta gotovo poskušala vse, da oskoduje naš narod.

+ Verska toleranca. Klerikalni listi so z veliko slastjo izrabljali poročila o govoru ministra za vere, Marinkoviča, ki je baje v nekem govoru v Sremskih Karlovcih povdarjal zasluge pravoslavne cerkve za naše osvobodjenje in ujedinitje in da gre zato pravoslavni cerkvi v naši državi prvo mesto. Ministrstvo za vere sedaj odločno dementira to vest in citira oni del ministrovega govora, iz katerega je razvidno, da je Marinković izrečno povdarjal princip verske tolerance in ravnopravnosti v naši državi.

+ Muslimanska jugoslovanska organizacija. Zajedničarski listi že defj časa javljejo o razkolu v organizaciji, poročajo, da vlada v klubu popolno nesoglasje glede načelnih vprašanj. Zadnji čas so javili, da bo posl. Karamehmedović s Korkutom in nekaterimi poslanci izstopil iz kluba. Oficijelen komunikacije pa izjavlja, da so vse te vesti neresnične, ker niti v stranki niti v poslaniškem klubu ni bilo nikdar načelnih nasprotstev. Tudi vesti o temu, da je Korkut efendija odložil uredništvo strankinega glasila Pravde, so neresnične. Dalje se pravi v komunikaciji: Jugoslovanska muslimanska organizacija bo vodila pregovore z vlado kompaktno na temelju popolne soglasnosti med vsemi člani kluba in vodstva stranke.

+ Zborovanje zaupnikov demokratske stranke. Upravni odbor demokratske stranke v Dalmaciji je sklical na dan 6. marca zborovanje zaupnikov cele pokrajine v svrhu izvolitve pokrajinskega odbora in nadaljnje organizacije stranke.

+ Dr. Beneš o Poljski. Iz Prage poročajo dne 22. februarja: «Tribuna» priobčuje izjavo češkoslovaškega ministra zunanjih poslov, doktorja Beneša, katero je podal pred svojim odhodom v London pri posvetovanju s Sapichom. Glede odnosa Rumunije proti Poljski, katerih podlagi tvorijo interesi na razvoju ruskih razmer, je dr. Beneš povdarjal, da doslej ni nobenega dogovora med Poljsko in Rumunijo. Sodelovanje Rumunije s Poljsko bi ne nasprotovale koncepciji male entente. Poljska bo zavzemala, ko uredi svo-

je gospodarsko in notranjepolitično življenje izredno važno mesto v srednji Evropi in na vzhodu. Vprašanje sporazuma med Češkoslovaško in Poljsko je danes težavno, ker so Poljski nezadovoljni z rešitvijo tešinskega problema in ker se dajo voditi misli, da jim škoduje ukinitje prevoza vojnega materiala skozi Češkoslovaško. Končno je dejal: Naj si Poljski svoje življenje kar najugodnejše uredi, mi jim ne bomo pripravljali nikakih težkoč, toda tudi za njimi ne bomo tekali. Nikakor nimamo namena komu škodovati.

+ Nemiri v Italiji se nadaljujejo. Iz Milana poročajo dne 22. februarja: Listi poročajo, da se množe spopadi med socialisti in fašisti. V Bariju je bilo mnogo ranjenih. Fašisti so pretepli socialističnega poslanca Asimara in Campenilija. Tudi v mnogih krajih province Verona je prišlo do spopadov, pri katerih so streljali iz revolverjev. V Trstu so fašisti med aneksijsko proslavo vdrli v delavsko zbornico. Pri tem je bilo nekaj ranjenih.

+ Za gospodarsko vzpostavitev Avstrije. Iz Londona poročajo dne 23. februarja: Minister Leucheur, ki je dospel semkaj, bo nemudoma po dal poročilo, ki ga je na prošnjo pariške konference izdelal glede olajšave gospodarske vzpostavitve Avstrije.

Domače vesti.

Ljubljana, 23. februarja

* RAZMEJITVENA KOMISIJA. Danes popoldne so napravili člani jugoslovanske delegacije pri razmejitveni komisiji general Maister in polkovnika Ječmenič in Daskalovič ter člana italijanske delegacije general Vaccielli in polkovnik Garibaldi pri vodji deželne vlade dr. Pitamicu svoj oficialni obisk. Vodja deželne vlade je popoldne članom obeh delegacij vrnil obisk.

* MINISTER DR. KUKOVEC odputuje danes popoldne preko Ljubljane v Pariz in nato v Anglijo.

* OSEBNA VEST. Prof. dr. Matija Potočnik je odklikovan z redom sv. Save V. razreda.

* ODLIKOVANJA V ŽELEZNIŠKI SLUŽBI. V priznanje požrtvovalnega izpolnjevanja dolžnosti in vzdrževanja reda in miru na železnici so odklikovani z redom sv. Save V. razreda Fran Koka Ij., višji inšpektor in šef obratnega vodstva v Celju; Fran Pinc, strojni komisar in šef kurilnice v Ljubljani; Adolf Surna, pristav in vodja kurilnice na Jesenicah.

* IMENOVANJA. Inšpektor glavne rudarske direkcije Viktor Gostiša je imenovan za rudarskega inšpektorja v 6. činovnem razredu pri rudarski upravi v Kreki. V staležu policijskih uradnikov deželne vlade v Ljubljani so imenovani: policijski svetnik Oskar Vračko in policijski svetnik dr. Josip Mlekuš, oba pri policijskem ravnateljstvu v Ljubljani; za višja policijska svetnika; višji policijski komisar in vodja policijskega komisarijata v Mariboru dr. Ivan Seneković za policijska svetnika Oskrajni komisar pri okrajnem glavarstvu v Mariboru dr. Dionizij Maraz je dodeljen v nadaljnje službovanje politični ekspozituri v Cerknici. Profesor na realki v Idriji dr. Fran Kos je imenovan za kustosa v ljubljanskem muzeju. V računski službi so imenovani: računski asistenti pri poverjeništvu za socialno skrbstvo Franc Schott, Anton Porenča in Mirko Benedik za računске oficiale, gimnazijski abiturijent Franc Zavašnik pa za računskega praktika pri poverjeništvu za kmetijstvo.

* OBČNI ZBOR SAMOSTOJNE KMETIJSKE STRANKE bo v nedeljo dne 6. marca v Mestnem domu v Ljubljani. Če bodo parlamentarne razmere dopuščale, se udeležijo občnega zbora — kakor poroča «Kmetijski list» — tudi poslanci iz Srbije, Bosne in Dalmacije.

* NASILNOSTI NA KOROŠKEM. Ravnatelj Schmatzer v «Eisen- und Stahlwerke-Ges.» v Borovljah je odpuštil 12 delavcev-domačinov, ki so delali pri podjetju že 5—40 let in nadomestil ravno toliko tujih nemčurjev. Žigovanje avstr. vojnih posojil velja v nekdanji coni A samo za nemčurje. Lešniku v Pliberku, ki je bil sivočasno prisiljen podpisati 6000 kron posojila, so žigovanje odklonili. Češ. naj gre žigovat v Srbijo. Učitelj Pörz je slovenskemu kmetu, ki se je hotel pri ljudskem štetju vpisati kot Slovenca, rekel, da smo zdaj

Prosveta.

— Ruski baletni večer. Glodalški Met poroča, da piše «Epoha» v Beogradu obširno o ruskem baletu, in da imenuje Promanovo, Bekeijevo in Promana «prve korifeje plesne umetnosti na svetu». Sinoči smo imeli priliko videti te umetnike na našem odru in to, kar smo videli v polni meri potrjuje to pohvalo. Glodalšče je bilo polno. Ruski umetniki so podali svoj izbran program, ki ga je publika sprejemala z navdušenim ploskanjem. «Umirajoči labud» in «Mačji ples» sta se morala ponoviti. Opozarjamo na današnji večer z izpremenjenim programom.

— Zagrebški «Obzor» se je razjezil, ker smo kot kronisti omenili po zagrebških listih kratko vest o razstavi kiparja Scarpe in slikarja Pečenca, ki je bila deloma slabo ocenjena. Omenili smo mnogobreda da sta oba razstavljalca učena zgrebško višje umetniške šole. Toga ne bi bili sme li omeniti kajti «Obzor» vidi v tem tendenco, češ, hoteli smo zafrkniti Hrvat radi te šole. Če je bila naša notica površna, kar so tiše Frangešovega učenca Scarpe, ki je baje jak talent, to s tem radi popravljamo. Odločno pa odklanjamo tendenco proti umetniški šoli. Na sprotno, ravno mi smo tisti, ki smo si postavili nalogo razmaniti Slovence z umetniškimi razmerami na Hrvatskem in to ravno red. spoštovanja, ki ga gojimo do njihove umetnosti. Če morda tudi res višja umetniška šola se ni na višku, toliko je gotovo, da je to do sedaj daleč najboljša umetniška šola v naši državi in da bi se ravno mi Slovenci radi ponosili s tako šolo.

vsu enaki, Deutschösterreich». Nadučitelj Kogelnik v Zitarivasi, kot načelnik aprovizacije, odklanja Slovercem živila, češ da oni imajo vsega dosti. Kmet Anton Kos v Slovenjah je imel od kneza Rosenberga v najem travnik, ki ga je v jeseni pokosil in imel otavo v šupi. Gerent v Globasnici Simon Kubar (nemčur) je dal šupo s silo odpreti in odpeljati otavo k sebi za lastno porabo. Oškodovani se je pritožil pri občini in orožnikih, pa so mu rekli, da Kubar že ve kaj dela. Simon Pintar v Kreganah je glasoval za Jugoslavijo in zato mu je predsednik krajnega šolskega sveta prepovedal jemati vodo iz šolskega vodnjaka, četudi se je Pintar posluževal tega vodnjaka že 40 let.

* PROTIDRŽAVNE DEMONSTRACIJE vojniških nemškutarjev v Šoštanj. Dne 20. t.m. so pripeljali iz Vojnika truplo tamkaj umrlega zdravnika dr. Bremschaka v Šoštanj in je položili v domačo grobnico. Pogreba so se udeležili tudi nekateri člani vojniškega gasilskega društva v uniformi in to vkljub izrecni prepovedi vodstva društva. Po pogrebu so se ti gasilci razkropili v razne nemškutarke gostilne, kjer so se najprej pošteno napili, nato pa pričeli izzivati s prepevanjem nemškonacionalnih pesmi in s hajljanjem, kakor da bi se nahajali v Avstriji. Ko se je zdračilo, so postali še bolj predrzni. V Breznikovi gostilni so ponovno zapeli «Die Wacht am Rhein» in vpiili «Heil Deutschösterreich». Ko jih je končno na cesti zavezni narodni obrtnik Ravljen, ki ni mogel več prenašati izzivanja, te nemškutarje pozval k redu, so se kakor sršeni zakadili vanj, ga pobili na tla in še na tleh obdelavali z nogami. Raztrgali so mu tudi obleko. Pripominjamo, da se je pojavil šoštanski redar šele v trenutku, ko so nemčurji že opravili svoje delo. Policijski referent gorenškega sosveta je odredil takojšnjo aretacijo vseh razgrajčev z orožniško asistenco in ukazal zapreti vse gostilne. Zalostno, da se more še sedaj kaj takega zgoditi v naši državi in vsiljuje se nam vprašanje, ali smo Slovenci sploh gospodarji v Šoštanju.

* KRAJEVNO IME «SLOVENJ-GRADEC». Po izjavi Zgodovinskega društva v Mariboru je nazivanje «Slovenjigradec» za mesto in okraj v slovenjgraškem političnem okraju z jezikoslovnega, zgodovinskega in s stališča narodne govornice napačno; pravilno ime pa je «Slovenjigradec». Deželna vlada je pozvala urade, naj rabiyo pravilno označbo «Slovenjigradec».

* KOLIKO JE NA TEM RESNICE? Iz Dravke doline nam pišejo: Olovski listi objavljajo naslednji prigodek: Ko so se selili jugoslovanski uradi iz cone A, so v Pliberku neodgovorne osebe vzlele iz davčnega arada računski stroj, ki je bil last avstrijske uprave. Ta stroj je bil prinesen k nekemu Labovniku v Prevalje in francoski konzul je odšel z davčnim

O oblačilnicah.

Naši gospodarski krogi razmatravajo vprašanja vseh strok industrije, malo zanimanja pa kažejo za velevarstvo oblačilne industrije. Prišlo se je ponekod odgovorjati konsumente od nakupa, da bi se v celoti zastoj blaga uplivalo na znižanje cen oblačil. Vendar pa to ni prava regulacija cen. Pravilneje bi se dala doseči, ako se skrbi za to, da se razvije domača industrija, ki bi mogla uspešno tekmovali z vnažno. In to ni nemogoče, ker predpogoji za uspešno razviti oblačilne industrije pri nas ne manjka. Odločil sem se zato nekoliko posvetiti v razmere te stroke, da razjasnim položaj merodajnim faktorjem in tudi naši javnosti. Nisem hotel od sedaj o tem razpravljati, da ne zbudim suma lastnega koristolovstva, spodbudila pa me je notica, ki je bila zadnje dni objavljena v raznih, tudi naših domačih listih, in ki se glasi:

»Ponudba obleke. Osješka trgovska zbornica opozarja intereso, da je firma C. Deyong v Londonu preko ministrstva za trgovino ponudila večjo množino obleke za otroke in odrasle jako dobre kakovosti s ceno od 25 do 100 šillingov za obleko, to je od 600 do 2400 naših kron.«

Ogledimo si, kaj nudi firma C Deyong v Londonu. 1.) »Večjo množino obleke za odrasle in otroke.« Upravičeno dvomim, da bi nudila ta firma večjo množino oblek za odrasle in otroke, kot jih more nuditi vsaka naših tvornic oblek samo v Ljubljani. Med tem, ko te ne vedo, kam z ogromnimi zalogami, se dela oficijelna propaganda za londonsko, najbrž židovsko firmo!

2.) »Jako dobre kakovosti.« Ta jako dobra kakovost nam je jako dobro znana, pa naj pride tudi iz Angleske. Pri nas vlada zastarelo mnenje, da je vse blago, ki pride iz Angleske, dobro in fino. Ne mislim se osmesiti, da bi odrekal angleškemu volnenemu blagu prvenstvo, saj to tudi drugje ni mogoče, ker posedujejo ravno Angliji pretežno večino koloni, v kateri gojijo pasne ovace, ki dajejo najboljšo volno. Vkljub temu pa se izdeluje tudi na Angleškem, osobito v daljni okolici Londona, veliko blaga slabe kvalitete, iz česar se izloči od one, ki pride v poštev za izdelovanje prvovrstnega blaga. Prineša se tudi bombaž in pogosto več ali manj umetne, iz odpadkov suhna pripravljene volne.

Davno pred svetovno vojno se je nase lilo v Londonu in njega okolici veliko število nemških židov, ki so, prepotujeni druge države razpečavali tako manjvredno blago, katero se je pa vendar po pravici imenovalo »angleško blago«. Po vojni so se imenovani židje tudi prvi pri nas zglasili. Kupili smo, prisiljeni vsled pomanjkanja, njih blago in smo tudi našli, da je bilo vkljub razmerno visoki cenji slabo in ni doseglo niti kvalitete izdelkov vitrinjske tovarne za sukno na Koroskem. 3.) Cena od 25 do 100 šillingov za obleko, to je 600 do 2400 naših kron. Če plačate našim tvornicam to ceno, vam morajo dati blago boljše kvalitete in rade darujejo povrh še pet oblek na vsakih 100 brezplačno za siromake! Probatum est!

Pri tej priliki hočem dati tudi nekaj podatkov o možnosti razviti oblačilne industrije v Jugoslaviji.

Kot dober poznavalec razmer v tej stroki, sem takoj po prevratu začel razmišljati o tem, da se naša domovina osvoji kolikor možno tudi na polju oblačilne industrije. Najvažnejše vprašanje, ali imamo dovolj usposobljenih delavskih moči je ugodno rešeno, ker se je izkazalo, da jih imamo v Sloveniji toliko, da ne le lahko krijsmo lastne potrebe, temveč nam je omogočeno tudi izvažanje gotovih oblek v druge dele naše države. V mestu samem jih je vedno veliko število nezaposlenih, osobito se v časih, ko preneha delo pri krojaških mojstrih. Velikansko pa je število delavskih moči na deželi, ki trpe na pomanjkanju primernega dela. To se je jasno pokazalo, ko ni minulo dneva, da nisem dobil po več prošnji; bilo jih je toliko, da jih niti polovico ni bilo mogoče zaposliti. Jokaže o bodle k meti šene mojstrov, proseč dela, da bi mogli preživljati svoje rodbine. Ne sme se pa misliti, da so to strokovno manje zmožni ljudje. Po večini so to ljudje, ki so bili daleč po svetu, nekateri so delali po najboljših delavcih velikih mest, a so jih sedaj razmere prignale na svoj dom, od katerega se ne morejo ločiti, ker jim daje vsaj nekaj živeča, a v mestih niti stanovanja ne dobe. Marsikdo mi je tožil, da se je moral lotiti priprostega dela za kmoško ljudstvo, kakršnega ni vajen in se razveljeda da se mu po ropot mogoče o svetiti delu, kateremu se je priučil. Sploh so naši delavci krojaške stroke uživali vedno priznanje po širnem svetu, zato se jim zmožnosti nasproti tujim ne more odrekati.

Z ugodno rešitvijo tega vprašanja je torej dokazano, da bi se mogla oblačilna industrija pri nas uspešno razviti in tudi konkurirati z zunanjo. Nastale pa so ovire ravno tam, kjer je bilo pričakovati pomoči. Naši detajlisti, navajeni skladno prikupljivim obrazom nemških židov iz predvojni časov, jim še vedno dajejo prednost. Če tudi se ti med seboj smejejo naši nain-

nosti. Toda uspešna konkurenca bi stasoma že dosegla zmago. Grajati pa je državno oblast. Ako ni mogoče podpirati, naj se vsaj ne stavi ovir. Med tem, ko je bila za nas dobava manufaktur iz inozemstva od skrajnosti otežkošana, je bilo dosti lažje nemškim židovskim trdkam uvažati vagon za vagonom izgotovljenih oblek, s katerimi so preplavili celo Jugoslavijo.

Poleg tega nam je otežkočila razpečevanje naših oblek carina za volneno podlago (Schafwoll-Serge), katero se je ne smiselno prištevalo k luksuznemu blagu. Obleke, ki so bile uvožene iz inozemstva, so bile vseskorji podložene z volneno podlago, zato so odjemalci zahtevali isto od nas in odklanjali naše obleke, katere smo morali vedel visoke luksuzne carine na volneno podlago, podlagati z bombaževim klotom. Pri uvoženih oblekah pa se volnena podlaga ni upoštevala kot luksuz!

Nekaj sličnega se pripravlja sedaj. Kakor čujemo, je pripravljena nova uvozna carina. Čitali smo že o spremembi tarife za večerj predmetov, a med njimi se izgotovljenih oblek doslej še ni omenilo. Na manufakturno blago se namerava uveljaviti silno visoka carina, ki se v obratnem razmerju z težino še znatno stopnjuje navzgor. Najbrže se carina na izgotovljene obleke ne bo povišala, še manj pa se bo oziralo na blago, iz katerega so izdelane. Kakor v gori navedenemu primeru. V tem slučaju bi bila uroda naše oblačilne industrije započeta in odprto vopet na stariš duri nemškimi židovskimi firmami. Znižanje cen oblekam pa se s tem tudi ne bo doseglo; nasprotno, židovska spretnost bo takoj spoznala ugodni položaj in se z njim okoristila; domača industrija pa bo trpela veliko škodo.

In vendar je mogoče doseči oboje: znižanje cen oblek in zajedno proovit domače industrije. Ministrstvo za trgovino naj se potrdi spoznati obstoječa podjetja in se prepričati o njih produktivni zmožnosti. Razvidno bi postalo ali in v koliko smo odvisni od uvoza izgotovljenih oblek. Uvoz manufakture, ki jo rabijo ta podjetja naj bo carine prost, neglede na kvaliteto blaga. Tvornice, ki bi bile deležne oprostitve carine, bi se lahko nadzirale, ali so oproščeno blago uporabile faktično le za lastno proizvajanje, da se preprečijo mogoče zlorabe. Cene oblek bi takoj znatno padle in zaposlenih bi bilo stotine delavskih moči in rošenih bed. To bo hvalešno polje tudi za socialno politiko!

da podpira državo pri obraniti starih in pri vzgoji novih gospodarstev. Metod je treba vedno opozarjati na veliko važnost gospodarstva za našo narodno in državno gospodarstvo.

Jugoslavansko-italijanski zavarovalna družba »Sava«. Ko se je začelo, da itamerava italijanska »Assicurazioni generali« s pomočjo svojega ravnatelja Marpurgo in nekaterih jugoslavanskih denarnih zavodov osnovati nekako novo italijansko italijanske zavarovalne družbe pod pristnim domačim imenom — v sodelu narodne in neopredene javnosti — je človeško profesionalno in zahtevalo od vlade energično varstvo za naše domače zavarovalne zavode. — Ta protest je ostal brez uspeha: nova zavarovalna družba je pod imenom »Sava« konstituirana in je imela v Zagrebu svojo ustanovno skupščino v prisotnosti ravnatelja Marpurgo. — V koncernu, ki je omogočil ustanovitev te konkurenčne, natočnu narodnemu gospodarstvu škodljive družbe, so zastopane izključno zagrebške banke. Druge banke so pravilno svoje sodelovanje odrekale.

Zigasanje in popis predvojnih avstr. drž. dolgov. Generalno ravnateljstvo državnih dolgov objavlja popis onih predvojnih avstr. državnih dolgov, ki se morajo najkasneje do 15. marca ukladno vlagati in popisati. a) Splošni državni dolgi: 1.) 5% posojilo na srebrke iz leta 1880 (5%), Losanische vom Jahre 1880. 2.) Premijsko posojilo iz leta 1864 (Prämienanleihe vom Jahre 1864); — b) Avstrijski dolgi: 1.) 4.86% posojilo zav. družb in L. avstr. iz leta 1911 (Darlehen der Versicherungsgesellschaften und der L. Österr. Sparkasse in Wien vom Jahre 1911); 2.) 4% državno zadolžnico iz leta 1912 (4% Staatsschuldcheine vom Jahre 1912); 3.) 4.5% državne zadolžnice iz leta 1913 (4.5% Staatsschuldcheine vom Jahre 1913 lit. A und B in Sterling).

Borza 23. februarja

Table with exchange rates for various locations: Zagreb, Berlin, London, New York, Prague, Vienna, etc.

Table with bank names and their respective exchange rates for various currencies.

Vremensko poročilo.

Table with weather forecast data for various locations: Dan, 3. febr., 4. febr., 5. febr., etc.

praktikantom Božičem iz Pilberka v Prevalje, da 68000 kron vredni stroj najzaprinese. Predno pa sta prišla v Prevalje, je iz Pilberka tja odšel ponoči sodni sluga Bežjak, ki so je pri Lahovniku v Prevaljah oglašal s pozivom, naj stroj skrrijejo. Prišedša odposlanca sta v resnici prišla prepozno, kajti opozorjeni Lahovnik je poskrbel, da se je stroj — zgnubil. Ko so pa prišli jugoslavanski uradi v Prevaljah uradovati, je davčni urad za hteval od Lahovnika stroj nazaj, ker bi ga moral po naročilu ljubljanske deželne vlade prinesiti na mejo in vrniti pilberskemu odposlanecu. Davčni urad je v resnici dobil od Lahovnika po zvijači skriti stroj, ga je pripeljal v svoj urad in opozoril davčni urad v Pilberku naj pride gotovi dan na mejo. Ponoči tistega dne, ko so prinesli stroj v pisarno, pa ga je nekdo iz šole provizorično prirojonega urada izmaknil in pilberski odposlanec je zahteval 800 K odškodnine, ker je zastoj prišel s konjem na mejo. Po dolgi se je takoj zvedelo za tatvino in vsi so uganili, da stroj ni bil ukraden temveč drugi skrit. O sumljeni so bili Lahovnik, neki Suhadolnik in isti Bežjak, ki je že prvopot ponoči prišel iz Pilberka v Prevalje, da so stroj skrili. Davčni urad v Prevaljah je postal vladi obširno poročilo, hkratu pa tudi na znanil slučaj orožnikom, detektivom, policiji v Maribor; davčni urad v Pilberku pa finančni oblasti v Celovcu. Vlada v Ljubljani je poskrbela, da so bili povzročitelji nečudne zadeve premeščeni, nemški listi pa kritično o »jugoslavanski nepoštenosti«. Detektivki so baje davčnemu uradu cel javili, da stroj ni ukraden, temveč sam skrit in bi se takoj našel, ako bi davčni urad molčal, da bi ne bilo zamera. Detektiva sama bi ga prinesla. — Tako nemški listi. Zahtevamo od kompetentne oblasti, da zadevo pojasne in ne puste našega poštenega uradnišva blatiti. Deželna vlada naj pove, kaj je z računskim strojem; kdo je posegal nedovoljno vmes in koliko je resnice na nemških vesteh. D. J. Mežica od Dravograda smo vsi prizadeji na tem dogodku!

NOCNA NEZGODA KOMUNISTIČNEGA POSLANCA. Iz Sarajeva poročajo: Komunistični poslanec Lastrič, znan po svojem pretepu socialdemokratom Brkičem, se je pretekli dni zabaval v nekem banjaškem lokalu in vžival, ko so mu slišani za dobro plačilo igrali boljše pesmi. Proti temu sta protestirala dva delavca in odšla iz lokala. Lastič pa je šel za njima in ustrelil dvakrat iz revolverja proti delavcem in enega ranil v glavo. Drugi delavec je nato napadel Lastriča in ga tako pretepel, da so ga morali vsega krvavega prepejati v sarajevsko bolnico.

NEPOŠTEN CARINSKI URADNIK. Kakor je dognela preiskava, je mariborski carinski uradnik Nenomučki, ki le dvakrat fingiral roparski napad na svojo osebo in se pri družji priliki sam obstrelil s samokresom, oškodoval državo in stranke za znatno vsoto denarja. Tako ni vknjiževal glob in manipuliral tudi z zaplenjenim blazom. Izmanipuliral je tudi precejšnje vsote trošarine, tako da znaša skupna doneverjena vsota par stotisoč kron. Izročeno bo takoj, ko okreva državnemu pravdnistvu.

KOD SO FALZIFIKATI 20-DINARSKIH NOVČANIC RAZSIRJENI? Razni špekulantje, ki bivajo na Dunaju in inozemstvu in imajo vodilne vloge pri ušnih podjetjih, so donasali v Jugoslavijo falzifikate 20-dinarskih novčanic in jih razpečavali med delavstvo industrijskih krajev. Tako je bilo zelo mnogo falzifikatov pri nekem tovarniškem podjetju v bližini Ljubljane. Tovarna je bila pozneje, ko so doznali za te ponarejene novčance, moralno prisiljena, da je delavcem izmenjala vse te novčance, s katerimi jim je bila prejeplačala tedensko mezd.

CERKOVNIK — CERKVENI TAT. Župnik Završek iz Ptuiske gore je že dalje časa opazoval, da mu nekdo krade denar iz zakristije. Zato je naročil cerkovniku in organistu, naj dobro zapirata zakristijo. Ni se mu niti sanjalo, da ima tatu pod svojo streho. O binokostih je bilo v šrambi okoli tisoč kron cerkvenega denarja. Ženske, ki so bile zvečer v cerkvi, so opazile, kako je cerkovnik s svečo v roki vtkal iz šrambe nekaj v žep. Ko je prišel drugo jutro župnik v zakristijo, je našel blagajno prazno. Sumil je takoj cerkovnika in ga ovadil, toda ta je pred sodiščem odločno tajil tatvino. Ker na ie pri svojih izpovedih zašel ponovno v nesoglasje, je bil obsodjen na šest tednov leča.

POIZKUSEN VLOM V CELJU. V torek zvečer je šel kavarnar in trgovec Kos v Celju slučajno pogledat svojo trgovino, ker je bil dalj časa od doma odsoten. Ko je odpiral vrata, je zaslišal v ozadiju šum in se mu

je zazdelo, da se je nekdo odstranil. Skočil je takoj na dvorišče in zasledil tamkaj nekoga mizarskega delavca, ki si je nabasal že precej blaga. Tat je bil oddan takoj roki pravice.

POŽAR V KLECAH. V Klecah pri Ljubljani je v nedeljo ponoči izbruhnil požar, ki je vpenčil hišo posestnika Cemažarja. Gasilnim društvom se je posrečilo omejiti ogenj na omenjeno poslopje. Škoda je velika. Kako je požar nastal, se doslej ni moglo dognati.

NAVIHAN GOSPOD CASANOVA. Na Jesenicah se je pojavil mlad človek France Cerjak in je kmalu osvojil srce samske kuharice Ivanke Gregorčič, kateri je pod pretvezo, da jo vzame v zakon, izvalbil 6886 kron in pozneje odšel, češ da gre na »štajersko orehe kupovat.« Svojemu tovarišu Antonu Petuču pa je odnesel 1500 kron vreden suknič. Kriminalni organi ljubljanskega polravnateljstva so ga včeraj zjutraj aretirali v nekem prenočišču Kolodvorske ulice. Denar je vez zapravlil. Sedaj bo tri orehe v zaporih.

Osnivanje pravoslavne cerkvene opštine u Ljubljani. Pozivajo se vsi stanovniki Ljubljane i okolice, koji su pravoslavne vere, da dodju u nedelju dne 27. februara u 10 časa prepodne u zbornicu Deželnoga dvorca na osnovateljnu skupštinu pravoslavne cerkvene opštine. — Pripravni odbor.

Tečaj za srbohrvaščino. Sokol II ponovno opozarja na tečaj za srbohrvaščino, ki se prične v četretk dne 24. t. m. ob pol sedmih zvečer na tukašnji realki. — Jugoslovensko napredno akademično društvo »Jadrane« priredi dne 3. marca t. l. »Slovanski večer« z akademijo in plesom. Sodelujejo: Češka obec, Ruski kružok, Društvo ljubiteljev poljskega naroda in akademično društvo »Jadrane«. Čisti dobiček je namenjen Jadranovi knjižnici. — Odbor.

Jugoslovensko napredno akademično društvo »Jadrane« ima svoj redni občni zbor v petek dne 25. t. m. ob 9. uri v Narodnem domu. — Odbor.

SSK »Sparta« sklicuje za petek dne 25. februarja ob sedmih zvečer sastanek članov pri »Novem Svetu«. Pobiranje članarine. Važno.

Porotno sodišče.

Ljubljana, 23. febr. Vlom v večko papirnico. Mlada človeka, elegantna, zastavna in krepkih rok sedela na današnji zatočni klopi pred poroto: France Koruh. 20letni delavec iz Zadobrove, in France Toma. 20letni delavec v Vevčah. Dne 1. oktobra l. l. noči sta v družbi nekoga zlogonega Martina Gostinčarja, ki je pobegnil, vdrta v skladišče večke papirnice in odnesla dve bali ovčje volne v vrednosti 25.000 K. Pred poroto sta bila danes obsojena vsak na pet let težke ječe. Predsednik svet. Vedomjak je zaključil sodbo: »Dobre, moč ne roke imata, a nočeta delati! Tam doli v Vevčah je pa svet tako izpričan, da je težko najti poštenega človeka.« M. D. v Polju je znana klerikalna občina.

Velike podstrešne tatvine. Lansko polje so bile v lepših ulicah Kolodvorskega okraja na dnevnem redu drzne podstrešne tatvine. Tat je znal vedno izslediti pravo podstrošje, kjer so stranke hranila večje zaboje perila, obleke in drugih stvari. Teh tatvin je glasom obtožnice obdolžen in osumljen star svedrovec Nace Maček, rojen leta 1888, na Vrhniki. Blinčavničar. Obtožnica navaja, da je jila strankam: Amaliji Klander, Ani Malijević, Tereziji Martelančovi, dr. Tiki Sarabonovi, Josipa Bratoku, Ivanu Prazarju, Francu Ostermannu in Andreju Krajčju ukradena velikanska množina blaga v skupni vrednosti 66.078 kron. Policija tatu dolgo časa ni mogla izslediti, ker je vedno znal primeren čas izrabiti za svoje podstrešne ekspedicije, tako, da so stranke v lom zapazile šele po daljšem času in so bili navadno vsi sledovi že zabrisani. Po prečitani obtožnici je predsednik svet. Vedomjak vprašal obtoženega Mačka: »Ali se čutite krivega, ker je zapisna no v obtožnici?« Obtoženi Maček ogorčeno se krivega, le samo v tem, kar sem kupil!« Predsednik: »Ali ste vzeli te stvari?« Na mizah pred porotniki so razgrajne razne stvari. Obtoženec: »Jaz, jaz, da sem, gospodje, te čunje kradel? Še na um mi ni prišlo!« Indiojski dokazi glede teh podstrešnih tatvin so zelo težavni, ker številne oškodovane priče ne morejo ničesar pozitivnega izpovedati. Zaslišanih je bilo v celem 22 prič. Porotniki so štiri slučaje podstrešnih vlomov z 10 proti 2 glasovama zaničkali, ostale pa soglasno potrdili. Porotno sodišče je nato Ignaca Mačka obsodilo na osem let težke ječe. Razprava je trajala do pol pete ure popoldne. Po končani razpravi so organi kriminalnega oddelka policijskega ravnateljstva izvedli temeljito perisuracijo posla za obsojena občinstva. Okoli 50 oseb je maralo romati nazaj v prazno porotno dvorano, kjer so jila nato temeljito preiskudrali. Zaprli so pet oseb.

Z ugodno rešitvijo tega vprašanja je torej dokazano, da bi se mogla oblačilna industrija pri nas uspešno razviti in tudi konkurirati z zunanjo. Nastale pa so ovire ravno tam, kjer je bilo pričakovati pomoči. Naši detajlisti, navajeni skladno prikupljivim obrazom nemških židov iz predvojni časov, jim še vedno dajejo prednost. Če tudi se ti med seboj smejejo naši nain-

Zlatorog

Ako hočete letno dosti denarja prisedeti, ne kupujte importirane in dragocna mila, temveč rabite izključno samo priznano štedljivo in najboljše

„Zlatorog-milo“

573 4-3

Glavno zastopstvo za Kranjsko:

R. Runc in drug, Ljubljana, Gosposvetska cesta 7.

Zla'orog

FRANK HELLER: Prigode gospoda Collina.

Roman.

(Prevod iz švedščine. F. J.)

«Prav živahna», je pritrdil Filip. «Razstala sva se v Truthbahngasse, kjer je vaša visokost hotela popraviti svoje nogavice. Sicer pa dovolite, da vam čestitam k trdnemu zdravju.»

«Kaj hočete: Jaz sem, kakor oni trije mladeniči v goreči peči.»

«Mislim namreč na to, da more vaša visokost pri tem mrazu brez spodnjic na mrz. Pri stražnikih, ki so aretirali vašo visokost, je to dejstvo zbudilo upravičeno začudenje. Ko je visokost obležala vsled apatnega udara, nisem vedel boljsega, nego da poiščem izvoščka, predno se zdani. Ko sem se pa z izvoščkom vrnil, ste visokost bili že zopet na nogah in ste stražnike obkidaladi z zbirko najlepših psokv, kar sem jih kedaj slišal. Najprej sem hotel reševati, pa sem to misel opustil z ozirrom na svojo obleko. Za Schiemana je bila edino prava, za ostali Hamburg pa nekoliko manj. Zato sem se moral zadovoljiti s tem, da vidim, kje so vaši visokosti dali kvartir. Apropoz, evo vaš revolver, visokost in vašo listino, ki sem jo iz previdnosti shranil. V revolverju

manjka strel, ki sem ga poslal apasom.»

«O hudiča», se je čudil veliki knez, smejal in radostno poslušal pripovedovanje o svojih junaštvih.

«Toda ostanek pripovedke ni tako zabaven», je nadaljeval Vivic. «Pri zajtrku se je oglasil profesor pri meni in mi ponudil, da pove adresu visokosti za deset tisoč funtov. Seveda nisem hotel...»

«Vivic, vi ste skopuh. Ze moja jutranja žejja je bila petkrat toliko vredna.»

«... in pričel sem svoja raziskavanja. Zal brez uspeha. In popoldne sem bil pripravljen, da plačam ta znesek...»

«To zares ni bilo prezigodaj. Pred večerom bi bil gagnil, če bi mi ne bili dali piva!»

«Pa sva uredila vso zadevo s partijo biljara. Stavil sem desetisoč funtov, profesor pa naslov Vaše visokosti. Partijo sem dobil.»

«No, to je pa bila lepa igra», je odgovoril veliki knez. «Kaj pa mislite sedaj z menoj?»

«Mislim sem, da se vaši visokosti morda ljubi vrniti se domov...»

«V Jekaterinoslav? Nikdar več. Pa že ostanem raje vsako noč v luknji!»

«V Petrograd, visočanstvo. Car je preklical svoj ukaz. Vest je dospela

tri ure pozneje, ko je vaša visokost... odpotovala.»

«In sedaj ve ves svet, da sem...»

«Nikdo ne ve nič. Visokost ste oficijelno na lovu. Ali naj torej naročim vozne listke za nočoj?»

«No, pa, Vivic, toda poprej moram urediti zadevo s tem gospodom.»

«Zares», pravi Vivic. «Strogo kaznen zasluži.»

«Vivic, mož je že kaznovan, ker stanuje v Angliji.» Nato se je obrnil k Filipu in ga vprašal: «Kako se pa stanuje v Angliji?»

«No, tako, različno!» odgovori Filip.

«Ne, kakšno je vaše stanovanje, mislim!» nadaljuje veliki knez.

«Ah, tako, no, še precej... pa, to vendar ni mogoče? Ali smem upati, da pozdravim visokost kedaj kot svojega gosta?»

«Kaj, jaz da pridem v Anglijo? Ali se vam blede? Saj zapira tam vse gostilne že ob dvanaesti! Torej vaše stanovanje je dobro. Ali je hiša vaša?»

«Ne, to pa ni, visokost.»

«To ni prav, to bomo spremenili. Vivic, saj sem jaz nekje v Angliji tudi hišni posestnik, ka-li? Chester... ali kako že?»

«Da, visokost, Chesterfieldplace.»

«Aha, torej Chesterfieldplace. Skr-

bite za to, da se napiše najhitreje darilna pogodba za tega-le gospoda, profesorja...»

«Pelotarda, visočanstvo, toda...» je zablebetal Filip.

«Nič toda. V Angliji stanujete, tja ne pridem nikdar in za nobeno cenno. Razven tega ste mi nočoj večkrat rešili življenje. Zato je prav, sploh ste pa sami cenili moj naslov na desetisoč funtov in pod ta znesek že ne morem več iti, že iz vlnudnosti napram sebi. Vaš novi naslov pa bo, vrag me vzemi, še nekoliko več vredna.»

Filip se je samo naklonil, prevzel te uprav orientalske darežljivosti. Da misli veliki knez resno, o tem ni dvomil niti trenutek. V tisoč in eni noči je vse verjetno.

Gospod Vivic je bil po gospodarjevem vzgledu sam med. Veliki knez ga je poslal k odvetniku in notarju, da uredi vso zadevo. Zvečer so vsi trije dirali pri Pfordteju, kjer je prisotnost poznanega velikega kneza vzbujala upravičeno pozornost, in okrog desete ure zvečer je Filip spremljal gospoda k večernemu br-zovlaku, kjer je bil poseben vagon rezerviran za visokega potnika.

Na kolodvorskem peronu je Vivic izročil Filipu dokument, ki ga ni odprl, ko so se poslavljali.

«Če bi me torej kedaj pozneje po-

nesreči izgnali v Anglijo, vsaj vem, kje vas najdem», mu reče veliki knez. «Gotovo, visokost, toda, ako ža govorimo o tem, oprostite, kje pa je pravzaprav ta Chesterfield place?»

«Menda v Londonu, kaj, Vivic?»

«Da, visočanstvo, v Londonu!»

«Filip je v hipni sumnji raztrgal ovitek, potegnil dokument in ga prebral, ko sta veliki knez in Vivic pričela vstopati.

«Toda Chesterfieldplace v Londonu pa poznam! Saj to ni hiša, to je cela ulica... in gospod Vivic ni na vedel hišne številke!»

Lastnik in izdajatelj
Konzorcij „Jutra“.

Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.

Trpite na revmatizmu in gihtičnih bolečinah? Vdrgnjenje s pravim Fellerjevim fluidom je takorekoč dobrodejno. 6 dvovalnih ali 2 veliki specialni steklenici 42 K. Državna trošarina posebej.

Rabite milo-odvajajoče sredstvo? Fellerjeve prave Elza-kroglice izvršujejo svojo dolžnost! 6 škatlic 18 K. — Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolečine. 1 steklenica 9 K. Zelodec okrepčujoca švedska tinktura 1 steklenica 20 K. — Omot in poština posebej, z najceneje. *Eugen V. Feller, Stubica donia, Elza-tq 351, Hrvatska 436 E.*

Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana,

Brzojavni naslov: Kredit Ljubljana Prešernova ulica 50, v lastnem poslopiu. Telefon št. 40 in 457

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja veakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

Vrtnarji! ki ste merodajni za presojo dobrih semen, sporočamo, da so nam semena iz izosemstva pravkar dospela. Ista oddajamo z največ mogočo garancijo. Cenik pošljemo na zahtev. Trgovina s semeni Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica 12. 308 10-6

Kupim več vagonov 3-3 suhega bukovega oglja franko nalagalna postaja — Poudbe na J. Paljevo, Slomškova ulica št. 21.

Zaganje drv z motorjem priporočila po najnižji ceni in točno postrže Marija Puotnar, Poljanski nasip 22/1. 409 2-1

Mehanik, popolnoma izv. Evan, prva moč, in nekaj pomožnih, enega monterja in dva učenca se sprejme. Kupijo se različne transmisije. — F. BATJEL, Ljubljana, Stari trg št. 28. (Kolesa, motorji, šivalni stroji itd. 392 2-2)

Večrab-šivalnih strojev za šivilje in krojače, dvokolesa z dobro pnevmatiko in tri motorje prod. F. BATJEL, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 393 6-2

Svinjsko mast, čisto, doma topljeno, sprejema od 50 kg na vez po najni ji dnevni ceni tvrdka Janko Popovič, Ljubljana. 300 99 8

Pianino trdke Czapka in sin se prod. Ogleđa se popoldan Dolensjaka cesta 23. 02 2 2

Ivan Magdič krojač Ljubljana, Gledališka ulica 2 se priporoča za izdelovanje oblek 568 k predstoječi sezoni. 6-4

Dva psa naprodaj. Črn Doberman, dresiran, in hišni čuvaj. 405 Kolinska tovarna v Ljubljani.

HRVATSKI DRVOTRŽAC list za šumsko gospodarstvo, trgovino i industrijo drva. Izlazi 1., 10. i 20. v mjesecu. Pretplata godišnje K 120.—. Adresar industrije drva K 20.—, Zagreb, Strossmayerova ulica 6. 187 14-12

Zahvala.

Vsem onim, ki so nsm ob času bolezni in smrti naše preljubljene nepozabne soproge, hčere, sestre in prijateljice

Marice Bešter, roj. Sušnik

stali ob strani, vsem, ki so jo spremili na poslednji poti k večnemu počitku in ji dokazali s tem, kako visoko cenijo njeno prijateljstvo in njeno nad vse blago srce, ravno tako tudi g. dr. Volavšku, ki se je trudil za časa njene bolezni, č. duhovščini, vsem postrvovalnim darovalcem vencev in cvetja, z. Zorka Prelovca, gg. pevcem „Lj. Zvona“ in opernega gledališča za srce pretresujoče žalostinke ob slovesu, se tem potem najiskrenejše zahvaljujemo.

Ohranite jo v dobrem spominu!

V Ljubljani, dne 21. februarja 1931.

Potrži žalujoči os'ali rodbini
Bešter in Sušnik.

Nove knjige!

Nove knjige!

SIMON JENKO, Zbrani spisi.

Uredil dr. Joža Glonar. Cena K 45.—, po pošti K 260 več.

Anatole France, Pingvinski otok.

Roman. Broš. K 45.—, vez. K 55.—, po pošti K 240 več.

Čika Jova-Gradnik, Kalamandarija.

Pesmi za otroke. Vez. K 16.—, po pošti K 140 več. 309 7

Naročila na Tiskovno zadrugo v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.

Naročajte dnevnik „Jutro“!

F. BRUMAT
Ljubljana

426 52-31

Manufaktura in tkanine

Mestni trg 25/1.

NOVO! Albin Ogris NOVO!

Borba za jugoslovansko državo.

Cena 32 K, po pošti K 1.80 več.

Kdor se boče počuti, kako so agitrali naši izseljenci med svetovno vojno v Parizu, Londonu, Rimu, Washingtonu in dr. za Jugoslavijo in kakšne težkoče so morali premagati, naj čita Ogrisovo knjigo. Spis nudi popolnoma nova, dosedaj pri nas neznanca dejstva.

Knjigo naročajte pri

307 4

Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

„JADRAN“

d. z. o. z.

21 104-33

Ljubljana, Dunajska cesta št. 9

ima v skladišču in oddaja po najnižjih cenah:

Pšenično moko prvovrstno banaško, koruzo, oves, pšenične otrobe, pšenično moko za krmo, proseno kašo, ješprenj, sladkor beli suhi kristal, češki v kockah, kavo, olje najfinejša namizno, riž, južno sadje vseh vrst, čaj Ceylon, dišave vseh vrst, silve bosanske, zračne sušene, čebulo makovsko, orehe bosanske, petrolej salonski, belo čiščen, bencin v zabojih, sivoče, sol moreko in nemško belo, testenine vseh vrst, kolinsko kavo in praženo ječmenovo kavo, kolomaz jamicno oljnati izdelek v zabojkih in škatlicah vseh velikosti, milo pralno, kristalno sodo, portland cement, čevlje moske, deške in ženske, trpežno ročno delo v vseh številkah, ter različno drugo blago. Oddaja se le v večjih množinah. Točna postrežba.